

ETXEKO LANGILEAK

Covid-19 krisia dela eta salbuespenezko neurriak

Zer **ESKUBIDE** dituzte etxeko langileek egoera horretan? Laneko baja gaixotasuna edo konfinamendua izateagatik?

Etxeko langileek beste edozein langileren **eskubide bera** dute aldi **baterako ezintasunagatiko prestazioak** jasotzeko, baldintza eta estaldura berberekin, baita nahitaezko konfinamenduarengatik edo Covid19-etik eratorritako kutsatzeagatik prestazio berria ere.

Etxeko langileei dagokienez, eskubidea al dute NORBERA BABESTEKO EKIPAMENDUA izateko?

Osasun Ministerioak ez du lan-segurtasuneko eta -osasuneko protokolo espezifikorik ezarri jarduera-sektore horretarako. Beraz, Ministerioak langile guztientzat oro har ezarri duen **oinarrizko gomendioen protokoloa** aplikatzen zaio, jarduera egin ahal izateko segurtasun-distantziak mantenduz, garbiketa eta desinfekzio-tresnak eskura jarritz lan hori zehatzago egiteko, lanaldia egokituz, joan-etorri handieneko orduetan garraioetan esposizioa saihesteko... Ez da ezarri enplegatzailerak langileari maskara edo eskularruak emateko betebeharririk.

Etxeko langileei dagokienez, uko egin diezaiokete lanera joateari KUTSATZEKO ARRISKUA dagoelako? Eta, bestela, zer gertatzen da kontratatzaileak uko egiten badio lanera joateari kutsatzeko arriskua dagoelako?

Hala ere, Laneko Arriskuen Prebentzioari buruzko 31/1995 Legea (21 art.) Ekoizpen-jarduera geldiarazteko aukera ezartzen du, arrisku larri eta hur-hurrekoa sortzen denean, langileak arau honetara jo aurretik jarduera geldiarazteko, jarduera segurtasunez egin ahal izateko zer neurri faltako liratekeen zerrendatu beharko litzateke (norbera babesteko ekipoak, segurtasun-distantziak, garbiketa- eta desinfekzio-tresnak eskura jartzea lan hori zehatzago egiteko, lanaldia egokitzea esposizioa saihesteko). Joan-etorri handieneko ordutegiko garraioak,...), gabeziak jakinaraztea kontratatu zaituen pertsonari eta osasun-agintaritzari, Beraz, lanera joateari uko egitea ez da lege-babesa erraz aurkitzen duen egoera. Etxeko enplegua ez denez alarma-egoeragatik itxi behar izan den jardueretako bat, goian deskribatutako inguruabarrak gertatzen ez badira, **langile horiek lanera joan behar dute**.

Zentzu horretan, agian hobe litzateke oporren erabilera eta lanaldiaren egokitzapena (etorkizunean berreskuratu beharreko ordu moduan) negoziatzen saiatzea, bi aldeen artean adostutako irtenbidea izan liteke.

Era berean, **kontratatu zaituen pertsonak langilea lanera ez joatea erabakitzen badu**, baimen ordaindutzat hartu beharko litzateke. Agian, kasu honetan, lehen adierazi dugun oporretako baliabidera eta lanaldia egokitzera joateko ahalegina egin liteke langilearekin.

Zertan datza etxeko langileentzako APARTEKO LANGABEZIA-SOROSPEN berria?

Etxeko langileentzako langabezia-prestazio asistentziala da, eta, kobidetik eratorritako egoeraren ondorioz, honako hauek izan dira:

- **kaleratzeak**
- **lanaldia murriztu** zaie osasun-krisi honen ondorioz enplegu-emaileak **aldi baterako** eten du bere lanbide-jarduera.

Etxeko langile gisa, zer BALDINTZA bete behar dituzu sorospen berria eskuratzeko?

Gizarte Segurantzaren etxeko langile gisa alta emanda egotea 2020ko martxoaren 14a baino lehen, egun horretan jarri baitzen indarrean 463/2020 Errege Dekretua, alarma-egoera deklaratzeko duena. **Kaleratu izana, lan-karga murriztu izana** edo martxoaren 14tik aurrera **lan-kontratua etenda izatea**, Covid-19 osasun-krisia dela eta, arrazoia edozein dela ere (kaleratzea, lanaldia murrizteko ituna, lan-kontratuaren etetearen adostea, eta abar.).

Nola EGIAZTATU behar duzu zure egoera sorospen berria eskuratzeko?

Enplegataileak zure jardura etetea erabaki badu kobidaren kausa¹⁹ dela eta, egoera hori **erantzukizunpeko adierazpen** sinatu baten bidez egiaztatu beharko du, lanera joateari uzteko instrukzioa eman zizun unea jasota.

Kaleratzen bazaitu, **kaleratze-gutunaren** bidez, enplegatailearen atzera egitearen jakinarazpenaren bidez edo **Gizarte Segurantzako baja** egiaztatzen duen dokumentazioaren bidez egiaztatuko da. Gogorazi du enplegatailearen "atzera egitea" kaleratzeko modalitate espezifiko bat dela, jardura-sektore horrentzat jasotzen dena eta 1620/2011 Errege Dekretua, 11.3 art.

Zer ZENBATEKO du etxeko langileen aparteko sorospenak?

Sorospenaren zenbatekoa etxeko langileak kaleratu edo jardura eten aurreko hilean izan zituen **kotizazio-oinarrien% 70** da, Elkargoak modu horretan COVID19-k eragin dion kontratu bakoitzeko.

Inoiz ezingo du gainditu 950 euroko muga, lanbide arteko gutxieneko soldatak ezarritakoa, aparteko ordainsarien zati proportzionala kenduta.

Zer gertatzen da ETXE BATEAN BAINO GEHIAGOTAN LAN EGITEN BADUZU eta kaleratua izan bazara edo horietako batzuetan jardura murriztu edo eten bazaizu, baina ez guztietan?

Subsidioaren zenbatekoa kalkulatzeko, kaleratzeak, ordu-murrizketak edo jardura eteteak eragindako lan-harreman guztiak hartuko dira kontuan.

Kontratu horietako bakoitzean kotizazio-oinarrien % 70eko formula aplikatuko da, eta guztiak batuko dira prestazioaren zenbateko osoa ezartzeko.

Prestazioaren zenbateko osoa ezin izango da LGSa (950 €) baino handiagoa izan, aparteko ordainsarien zati proportzionala izan ezik.

Zer IRAUPEN du etxeko langileen salbuespenezko sorospenak?

Oraingo ez da gehienezko iraupenik ezarri.

Oro har, neurriak **hilabeteko** iraupena izango du, baina **luzapenak egiteko aukera** aurreikusten da. Arauak ezartzen du prestazio hori hileroko ordainduko dela.

NOIZTIK duzu langabezia sari hori jasotzen hasteko eskubidea?

Laguntza honen ondorio ekonomikoen data **kaleratzea gertatu den egunetik hasiko da**, edo enplegataileak erantzukizunpeko adierazpenean jardura utzi edo murrizten duen egunetik.

BATERAGARRIA al da laguntza hori beste prestazio batzuekin?

Bai, bateragarria da lehendik egiten ziren jardueretan lan egiten jarraitzearekin (adibidez, bateragarri egin daiteke lehendik lanean ari ziren beste etxe batzuetan etxeko langile gisa egindako lanari eustearekin).

Hala ere, bateragarritasun horren baldintza da **subsidioaren ondoriozko diru-sarreraren eta gainerako jardueren batura ez izatea lanbide arteko gutxieneko soldata baino handiagoa** (950 €, aparteko ordainsariak barne). Kasu horietan, sorospena errenta-maila hori osatzeko behar den kopuruan jasotzen dela ulertu behar da.

Ez da bateragarria aldi baterako ezintasunagatiko sariarekin, ezta 10/2020 Legegintzako Errege Dekretuan araututako Covid19 **baimen ordainduarekin** ere.

Nola IZAPIDETZEN DA etxeko langileentzako aparteko langabezia-sorospen hau?

Oraindik ez da epea ireki. Estatuko Enplegu Zerbitzu Publikoak, 11/2020 Legegintzako Errege Dekretua (apirilaren 2koa) indarrean jartzen denetik hilabeteko epean, eskabideak izapidetzeko prozedura ezarriko du. Prozedura horretan zehaztuko dira formularioak, izapidetze-sistema (aurrez aurrekoa edo telematikoa) eta horiek aurkezteko epeak. Nolanahi ere, gogoratu **HEMEN** aipatzen direla SEPEk prestazioak kudeatzeko prestatu dituen on-line kudeaketa-bideak.

Lanean jarraitzen baduzu, kalera irtetea ERAGOTZI DIEZAZUKETE?

Ez. Kanpoko edo barruko kontratuarekin edo kontraturik gabe ari bazara lanean, enplegatzaileak ezin dizu inola ere kalera irtetea eragotzi. Horregatik kaleratzen bazaituzte, **kaleratzea bidegabeta edo deuseza** izango litzateke.

Mugigarritasun-murrizketak salbuespenezko neurrien esparruan baino ezin dituzte erabaki gobernu-agintariek, alarma-egoera dela-eta.

Eta SENIDEREN BAT ZAINDU behar baduzu?

Lanaldia murrizteko eta/edo egokitzeko eskubidea duzu. Martxoaren 17ko 8/2020 Errege Dekretuak 6.1 odol-ahaidetasunezko bigarren mailara arteko ahaideak zaintzeko lanaldi-egokitzapena, ezkontidearentzat edo izatezko bikotekidearentzat, honako arrazoi hauengatik:

- Adina, gaixotasuna edo desgaitasuna, edo gaixotasunak zuzenean zaintzeko beharra, COVID19-ren bidez kutsatutako pertsonak barne
- Ezinbesteko kausak (ikastetxeak ixtea edo premia duten pertsonen ohiko zaintzan aldaketak egitea, 19-kobidak eraginda).

Lanaldi-murrizketarekin batera, soldata baliokidea murriztuko da; era berean, lanaldi-murrizketarako eskubidea erabiltzeagatik kaleratzen bazaituzte, kaleratzea baliogabea izango da.